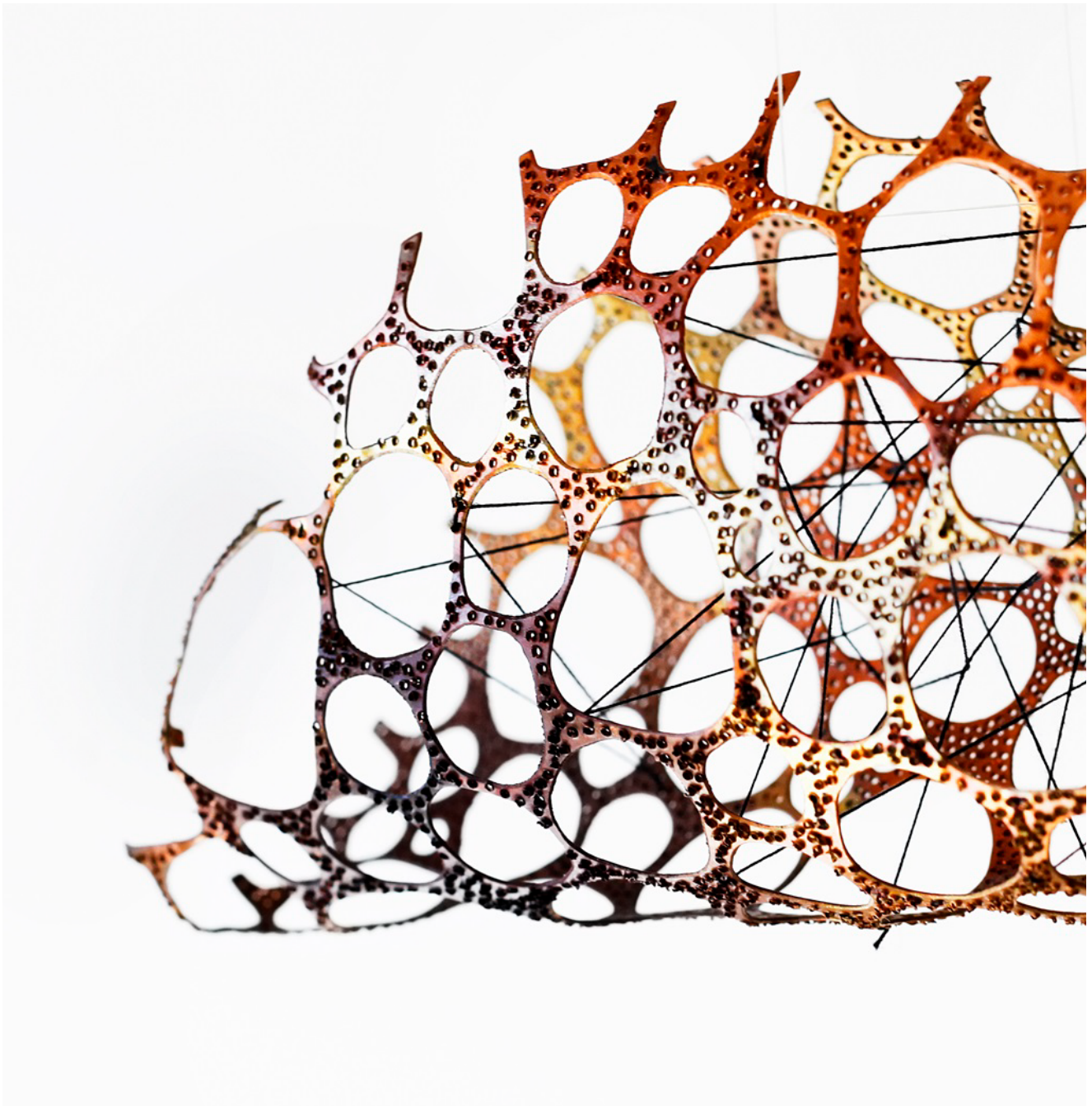

Resultat av tematisk kvalitetsgranskning av anordnares arbete med validering mot den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk 2019

Rapport | 2019

Diarienummer: MYH 2019/4402
ISBN: 978-91-88619-79-2

Innehåll

Detta har vi sett i de tematiska kvalitetsgranskningarna av arbetet med validering	2
1. Inledning	3
2. Kvalitetsgranskning av anordnares arbete med validering kontakttolk	4
2.1 Anordnares arbete med validering	4
2.2 Kvalitetsgranskningens syfte – tematisk kvalitetsgranskning	5
2.3 Urval av utbildningar/anordnare för kvalitetsgranskningar	5
2.4 Hur vi gör kvalitetsgranskningar	6
3. Resultat av tematiska kvalitetsgranskningar 2019	7
3.2 Preliminärt kvalitetskriterium: Information och vägledning	7
3.3 Preliminärt kvalitetskriterium: Kompetenskartläggning	7
3.4 Preliminärt kvalitetskriterium: kompetensbedömning	8
3.5 Preliminärt kvalitetskriterium: Anordnares kvalitetsarbete med validering	9
3.8 Anordnarnas syn på den tematiska kvalitetsgranskningsmetoden	9
4. Slutsatser från tematisk kvalitetsgranskning och fortsatt arbete med validering	11
Identifierade utvecklingsområden i det fortsatta arbetet med validering	11
Valideringens kvalitetsarbete	11
Anordnarnas arbete med komplettering	11
Validitet och reliabilitet	12
Bilaga 1: Anordnares arbete med validering som granskats 2019	13
Bilaga 2: Preliminära kvalitetskriterier tematisk kvalitetsgranskning validering kontakttolk mot den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk	14
Preliminärt kvalitetskriterium: Information och vägledning	14
Preliminärt kvalitetskriterium: Kompetenskartläggning	14
Preliminärt kvalitetskriterium: Kompetensbedömning	14
Preliminärt kvalitetskriterium: Anordnarens kvalitetsarbete med validering	14

Detta har vi sett i de tematiska kvalitetsgranskningarna av arbetet med validering

Myndigheten för yrkeshögskolan fördelar statsbidrag till och granskar kvaliteten i utbildningar enligt förordning (2012:140) om statsbidrag för viss utbildning som rör tolkning och teckenspråk. Enligt myndighetens instruktion kan kvalitetsgranskningen ha en övergripande karaktär utifrån olika teman (2016:156). Som ett led i detta har myndigheten under 2019 genomfört tematiska kvalitetsgranskningar av arbetet med validering hos tre anordnare av den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk.

Myndigheten har gjort ett urval av anordnare hos vilka arbetet med validering granskats. Myndigheten har genomfört tematisk kvalitetsgranskning av arbetet med validering hos tre anordnare. I rapporten finns en beskrivning av hur urvalet gjordes.

För de tematiska kvalitetsgranskningarna har myndigheten tagit fram fyra preliminära kvalitetskriterier för att kunna belysa arbetet med validering. Kriterierna har överlag fungerat bra och gett myndigheten en tydlig bild av arbetet med validering hos de tre granskade anordnarna.

Den här rapporten sammanfattar anordnarnas arbete med validering och visar på de goda exempel och de utvecklingsområden som identifierats samt diskuterar hur kvaliteten i arbetet med validering kan öka ytterligare.

De tematiska kvalitetsgranskningarna som genomförts visar att processen för validering fungerar bra hos de tre anordnare där granskning genomförts. Utifrån de granskningar som genomförs kan vi se att arbetet med validering präglas av och genomförs i en väl fungerande process som också genomförs på ett kvalitetssäkert sätt.

Genom granskningarna har vi kunnat identifiera en rad utvecklingsområden både för de enskilda utbildningarna och för myndighetens samlade arbete med kvalitet i utbildningarna. Bland annat bör anordnarna eftersträva att inkludera arbetet med validering i sitt ordinarie systematiska kvalitetsarbete.

Granskning av arbetet med validering har gett myndigheten goda erfarenheter som möjliggör ett fortsatt och mer anpassat stöd till anordnarna i deras arbete med validering.

1. Inledning

Myndigheten för yrkeshögskolan har under våren 2019 genomfört tematisk kvalitetsgranskning av arbetet med validering hos tre anordnare av den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk som bedrivs inom folkbildningen av folkhögskolor och studieförbund. Granskningen avser i första hand arbetet med validering 2018. En tematisk kvalitetsgranskning innebär att myndigheten gör en fördjupad granskning för att få mer kunskap om ett särskilt område. De bedömningskriterier som den tematiska kvalitetsgranskningen har utgått ifrån finns beskrivna i bifogat dokument "*Preliminära kvalitetskriterier tematisk kvalitetsgranskning validering kontakttolk mot den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk*" (Bilaga 2). Kvalitetsgranskningen gjordes med stöd av kriterier och indikatorer för valideringsprocessen som bygger på kvalitetsfaktorer framtagna av Nordiskt Nätverk för Vuxnas lärande (NVL). Kvalitetsfaktorerna är: Information, Förutsättningar, Dokumentation, Koordinering, Vägledning, Kartläggning, Bedömning, Uppföljning. Eftersom NVL:s kvalitetsfaktorer inte kunde översättas rakt av och implementeras i kvalitetsgranskningen så har vi justerat och anpassat kvalitetskriterierna och indikatorerna utifrån den verksamhet som bedrivs på det aktuella området.

Den tematiska kvalitetsgranskningens främsta syfte är att genom fördjupad granskning bidra till ökad kunskap och förståelse. På sikt ska granskningarna som genomförs även leda till ökad kunskap och förståelse hos myndigheten för att på detta sätt bidra till riktade stödinsatser och ökad likvärdighet. Metoden som använts bygger på myndighetens erfarenheter av att kvalitetsgranska yrkeshögskoleutbildningar, konst- och kulturutbildningar samt tolkutbildningar inom folkbildningen samt på erfarenheter från vårt löpande arbete med tolkutbildningar.

I den här rapporten redogör vi för de delar av arbetet med validering där det finns störst behov av utveckling och förbättring, men även för de delar som fungerar väl och som kan tjäna som goda exempel. Våra erfarenheter från kvalitetsgranskningarna kommer även att påverka hur myndigheten arbetar vidare med kvalitetsgranskning av arbetet med validering framöver samt ligga till grund för utformningen av det fortsatta stödet till anordnarna. Det är viktigt att notera att validering inom den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk sker gentemot utbildningsmålen i utbildningen och inte yrket kontakttolk.

Kvalitetsgranskningarna 2019 har utgått från fyra kvalitetskriterier och i rapporten redogör vi för de samlade observationer vi gjort inom varje kriterium för sig.

2. Kvalitetsgranskning av anordnares arbete med validering kontakttolk

2.1 Anordnares arbete med validering

Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar för att lämna statsbidrag för vissa tolkutbildningar inom folkbildningen, enligt förordning (2012:140) om statsbidrag för viss utbildning som rör tolkning och teckenspråk. Statsbidraget kan bland annat lämnas till utbildningar till kontakttolk, till teckenspråks- och dövblindtolk och till skrivtolk.

Myndigheten för yrkeshögskolan får bevilja statsbidrag till folkhögskolor och studieförbund som har beviljats statsbidrag enligt förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen.

Myndigheten får lämna statsbidraget under förutsättning att utbildningarna bedöms hålla hög kvalitet. Därför ska myndigheten, enligt förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan, främja utvecklingen av de tolkutbildningar som vi lämnar statsbidrag till. Vi ska även granska kvaliteten i utbildningarna och utbildningsanordnarnas kvalitetsarbete.

Utbildningsanordnare av den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk ska enligt förordning (2012:140) om statsbidrag för viss utbildning som rör tolkning och teckenspråk genomföra utbildningen på ett sådant sätt att verksamma tolkar som saknar fullständig grundutbildning ges möjlighet att få sina kunskaper prövade eller validerade och att komplettera sin utbildning.

Myndigheten stödjer anordnare av den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk i arbetet med validering på en rad olika sätt allt sedan pilotprojektet med validering påbörjades 2013/2014. Stödet har varit i form av olika typer av stödmaterial, workshops och har syftat till att bygga upp kunskap hos anordnarna samt att ge tillfälle till erfarenhetsutbyte mellan anordnarna. Via den samordnarfunktion som finns på grundutbildningen och dess uppdrag ges ytterligare stöd till anordnares arbete med validering.

Sedan 2016 kan anordnare ansöka om statsbidrag för arbetet med validering, från och med 2017 görs detta samtidigt som ansökan om att bedriva den sammanhållna grundutbildningen. Anordnare ansöker om det antal platser för arbetet med validering som man under kommande kalenderår planerar att arbeta med. Statsbidragsbeloppet per plats är maximalt 7000 SEK. I december varje år rekviderar anordnarna för arbetet med validering. I oktober 2018 gick myndigheten ut med en extra ansökningsomgång med platser till arbetet med validering för att bereda möjlighet till de anordnare som ser att de har utrymme att ta emot fler validander under 2018. Denna möjlighet har även öppnats upp under hösten 2019.

Under 2018 slutförde 227 deltagare den sammanhållna grundutbildningen med godkänt resultat och fick utbildningsbevis. Ytterligare 103 personer fick utbildningsbevis genom validering.

Tabellen nedan visar antalet utbildningsbevis utfärdade efter slutförd utbildning respektive efter validering mot utbildningen.

	2015	2016	2017	2018
Utbildningsbevis efter slutförd sammanhållen grundutbildning med godkänt resultat	134	159	301	227
Utbildningsbevis efter validering mot den sammanhållna grundutbildningen	30	59	82	103

2.2 Kvalitetsgranskningens syfte – tematisk kvalitetsgranskning

Kvalitetsgranskningens syfte är framförallt att förbättra kvaliteten i enskilda utbildningar, i det här fallet arbetet med validering. Erfarenheterna från myndighetens kvalitetsgranskande verksamhet skapar också underlag för myndighetens arbete med stödjande insatser gentemot utbildningar och utbildningsanordnare. Resultatet av kvalitetsgranskningar ska också användas vid bedömning av vilka utbildningar som ska beviljas statligt stöd enligt förordningens krav.

Kvalitet inom verksamheter som styrs av ett offentligt regelverk kan beskrivas utifrån hur väl en verksamhet uppfyller mål och riktlinjer, specifika och generella, samt hur man arbetar med utveckling och förbättring. Med den här utgångspunkten behövs kvalitetskriterier för att tydliggöra och underlätta det konkreta arbetet med kvalitet och kvalitetsutveckling i utbildningarna. Kriterierna är utformade för att tillsammans ge en heltäckande bild av arbetet med validering.

Kvalitetsgranskningen kan därutöver ha en övergripande karaktär utifrån olika teman förordning (2016:156) och den tematiska granskningen syftar till att öka myndighetens kunskap om anordnares arbete med validering inom ramen för den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk. När anordnares arbete med validering av kontakttolkar belyses kommer vi kunna lyfta fram goda exempel och de kommer kunna fungera som goda exempel på ett övergripande plan även för arbetet med validering inom utbildningsformerna yrkeshögskolan och konst- och kulturutbildningar.

Utgångspunkten för granskningen är att myndigheten beslutat och betalat ut statsbidrag till arbetet med validering för att anordnare av den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk ska ge verksamma tolkar möjlighet till validering. Myndigheten har enligt förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan en skyldighet att svara för uppföljning av användningen av stöd och annan uppföljning inom sitt ansvarsområde.

2.3 Urval av utbildningar/anordnare för kvalitetsgranskningar

Vi har valt att granska arbetet med validering hos tre anordnare av den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk. De tre anordnarna som fått granskningsbesök representerar både studieförbund och folkhögskolor. Urvalet gjordes för att få en så bred bild av arbetet med validering som möjligt, både för att få mer kunskap om arbetet och för att se om kvalitetskriterierna fungerade väl hos de olika anordnarna. I urvalet utgick vi delvis från de signaler myndigheten fått om högt tryck från potentiella validander i storstadsområdena kontra att det är få som söker sig till validering hos anordnare i landsbygd.

Det finns 11 anordnare av den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk som enligt förordningen ska arbeta med validering. Urvalet har vidare baserats på rekvisering för validering 2018, genomförda kvalitetsgranskningar senaste åren, beviljat fortsatt stöd för att bedriva den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk samt om anordnaren bedrivit utbildning under 2018. Utifrån samtliga dessa parametrar gjordes urvalet enligt följande:

- Härnösands folkhögskola
- Medborgarskolan Syd
- Folkuniversitetet i Göteborg¹

¹ Urvalet finns i bilaga 1

2.4 Hur vi gör kvalitetsgranskningar

Inför kvalitetsgranskningarna informerade vi utbildningsanordnarna om våra planerade besök. I samband med besöken begärde vi in material om arbetet med validering och dess genomförande.

Detta material kompletterades med uppgifter som finns i myndighetens olika databaser. Det handlar om uppgifter som exempelvis ansökan om statsbidrag som anordnaren skickat till myndigheten, de beslut myndigheten fattat om utbildningen, eventuella tillsynsärenden och de rekvisitioner som anordnaren skickat in för arbetet med validering. Dessutom fanns anordnarnas svar på enkäter om arbetet med validering som myndigheten skickat ut årligen de senaste åren att tillgå.

Inför granskningsbesöket försåg vi anordnarna med en enkät riktad till tidigare validander som de distribuerat till validander som genomgått validering hos dem. Detta för att kunna skapa en bild av valideringens styrkor och svagheter ur ett validandperspektiv.

Vi besökte varje anordnare under en halvdag för att intervjua berörda parter. Vid varje besök deltog två utredare från myndigheten. Under besöket intervjuade utredarna kompetenskartläggare, kompetensbedömare och ansvarig hos utbildningsanordnaren. Intervjuerna med de olika inblandade i processen innebar att myndigheten kunde pröva den preliminära bilden vi hade efter den förberedande analysen. Genom att ställa liknande frågor till de tre olika parterna kunde vi även bedöma hur samstämmiga – eller skiljaktiga – svaren var. Att intervjua alla tre parter är ett effektivt sätt att både snabbt och rättssäkert kunna motivera de bedömningar vi kommer fram till som ett resultat av kvalitetsgranskningen.

Resultatet av granskningen sammanställdes i en rapport och de utvecklingsområden som identifierades sammanställdes i ett beslut. Utbildningsanordnaren gavs möjlighet att lämna synpunkter på sakinnehållet i rapporten. Här fanns också möjlighet att lämna förslag på utvecklingsområden i arbetet med validering som kan bidra till att höja arbetets kvalitet.

3. Resultat av tematiska kvalitetsgranskningar 2019

I detta kapitel redogör vi för resultatet av de tematiska kvalitetsgranskningarna 2019. Våra iakttagelser baseras på de tre rapporter som vi fattade beslut om 2019. Nedan följer de preliminära kvalitetskriterier vi använt vid granskningarna, tillsammans med en sammanfattning av vad vi beskrivit i rapporterna under respektive kriterium.

3.2 Preliminärt kvalitetskriterium: Information och vägledning

Anordnaren ansvarar för att validanden får information som är nödvändig för genomförande av valideringen. Validanden förstår vad som förväntas av den under valideringsprocessen. Informationen innehåller vem som genomför valideringen, vad som ska ske, varför den genomförs, hur den ska genomföras, var den ska genomföras och när den ska genomföras.

Anordnaren ansvarar för att information om validering finns tillgänglig för potentiella validander. Anordnaren erbjuder vägledning under hela valideringsprocessen och synliggör syftet med validering. Vägledning är en integrerad del i hela valideringsprocessen och är viktig från början till slut för att validanden ska nå de mål som satts upp. Vägledningens utgångspunkt är alltid med validanden i centrum och syftar till att synliggöra validandens kompetenser och formulera en målsättning och syfte med valideringsprocessen.

Arbetet med validering hos de anordnare som granskats präglas av god och heltäckande information om vad valideringen innebär och det finns dessutom tydliga ingångar till processen.

Något som framkommit under samtliga granskningar är att ett utvecklingsområde är att tydliggöra och informera om vilka specifika utbildningsmål som validanden kommer att bedömas mot. Om det skulle göras kommer rätt förväntningar skapas och det skulle även förebygga många oklarheter kring processen hos validanderna. Detta kan förslagsvis göras genom att bifoga utbildningsmålen för den sammanhållna grundutbildningen i det informationspaket som skickas i början av valideringsprocessen vilket är något som några anordnare redan börjat fundera kring.

Arbetet med valideringen kännetecknas också av en hög grad av heltäckande och individanpassad vägledning, men detta kan på sina håll utvecklas än mera för att ett större individfokus ska komma till stånd och så att validanden får vägledning från början till slut i processen, vilket tydliggör processen och dess delar för validanden. Vägledning mot komplettering fyller också en viktig funktion. Det framgår i de enkäter som validanderna fått svara på att en majoritet av validanderna fått vägledning gentemot komplettering.

3.3 Preliminärt kvalitetskriterium: Kompetenskartläggning

Det övergripande målet är att få en tydlig bild av validandens kompetenser som synliggörs genom användning av olika metoder. De metoder som används är ändamålsenliga och de underlag som ligger till grund för kartläggningen är tydliga för validanden. Metoder för kartläggning används utifrån validandens tidigare erfarenhet och förutsättningar. Anordnaren säkerställer att de som utför kartläggningen har kompetens för att genomföra det och att det finns tydliga kompetenskrav för att arbeta med kartläggning.

De som arbetar med kompetenskartläggning hos anordnarna är utbildade och verksamma tolkar. En anordnare hade inte dokumenterade kompetenskrav för

kartläggare men hade dock som uttalat mål att de ska vara tolkutbildade och varit verksamma som tolkar. De två andra anordnarna hade tydliga kompetenskrav på den personal som utför kompetenskartläggningen. Den skola som inte har uttalade krav kommer inom kort att införa det. Dokumentationen kopplat till valideringen är hos samtliga anordnare tydlig och förståelig för alla inblandande i kartläggningen vilket innebär att det är möjligt att spåra processens alla delar. Anordnare lägger stort fokus på att tydliggöra för validanden att individen äger sin egen validering samt att den styr och påverkar sin egen process.

Under granskningen har vi även kunnat se att kartläggningen också är individbaserad och utforskande till sin karaktär. En av skolorna använder sig dessutom av två kartläggare. Skolorna använder sig av en variation av metoder för att kartlägga validandens kunskaper och kompetenser.

En anordnare räknar komplettering som en del av valideringsprocessen och som utvecklingsområde föreslår myndigheten möjligheten att lyfta ut kompletteringen ur valideringsprocessen för att effektivisera och kunna fokusera arbetet på nya validander.

3.4 Preliminärt kvalitetskriterium: kompetensbedömning

Kvaliteten på kompetensbedömningen baseras på reliabilitet, validitet, rättssäkerhet, opartiskhet och kompetens hos bedömare. Bedömningen är central i valideringsprocessen och syftar till att visa individens kompetenser oavsett när, var och hur individen har fått dem. Bedömningen grundar sig på utbildningsmålen för sammanhållen grundutbildning till kontakttolk. Anordnaren säkerställer att bedömare har kompetens för att utföra bedömningar. Anordnaren kan visa på kompetenskrav som ställs på bedömare och att kraven följs.

Vi kan konstatera att det är fördelaktigt att anordnarna använder sig av två bedömare under kompetensbedömningsfasen. Det innebär att det finns möjlighet för varje enskild bedömare att fokusera på sitt specifika moment och del i bedömningen och det bidrar till att ge en mer rättvisande bild av validandens kompetens. Bedömare hos samtliga anordnare får möjlighet till kompetensutveckling genom utbildning och deltagande i seminarier och workshops fokuserade på bedömning av svenskan i tolkningen exempelvis.

Det har under de tematiska granskningarna framkommit att ett viktigt utvecklingsområde kan vara att anordnarna bör ta fram ett underlag som stöd för bedömare där alla delar av bedömningen finns med vad gäller metoder, hur det ska genomföras och vad som ska dokumenteras. Det innebär att de kommer ifrån personberoendet och att alla bedömare utgår från samma styrdokument.

Underlaget som ska vara ett stöd för bedömare är redan nu framtaget i samråd med samordnarfunktionen. Detta underlag är under testning just nu och det kommer att kommuniceras andra valideringsutförare under hösten.

Alla anordnare har inte dokumenterade kompetenskrav på bedömare men de planerar att framöver kräva formella krav på att personen ska vara aktiv, professionell tolk med så hög auktoriseringsnivå som möjligt.

En anordnare säkrar upp i bedömningsprocessen genom att spela in rollspel och validanden får ta del av bedömningen. Validanden får även återkoppling av resultat från bedömningen. Variationer gällande bedömningsmetoder förekommer hos anordnarna.

3.5 Preliminärt kvalitetskriterium: Anordnares kvalitetsarbete med validering

Uppföljning och utvärdering är viktiga delar av valideringsprocessen. Anordnaren följer upp valideringsprocessen i syfte att utveckla den och säkerställa kvalitén. Det ska finnas möjligheter för validanden att lämna synpunkter i syfte att förbättra valideringsprocessen. Anordnarens arbete med validering karaktäriseras av tydlig ansvarsfördelning både vad gäller genomförandet och det övergripande kvalitetsarbetet. Samordning och samverkan säkerställer att de som utför valideringen följer de framtagna metoderna och att metoderna utvecklas.

Valideringsprocessens utveckling som metod säkerställs genom ett kvalitetsarbete som leds av ansvarig hos anordnaren. Anordnaren har god kunskap om sitt uppdrag och utbildningsmålen som valideras mot, och är väl insatt i den sammanhållna grundutbildningen och dess förutsättningar. Det kvalitetsmodell som används är anpassad till valideringen och genomförs systematiskt. Kvalitetsmodellen bygger på återkommande planering, genomförande, utvärdering och översyn och leder till ständig förbättring.

Samtliga anordnare har en tydlig rollfördelning mellan de som är inblandade i arbetet med validering.

Anordnarna efterfrågar inte validandernas synpunkter under någon del av processen och en möjlighet för validanden att lämna synpunkter bedöms underlätta anordnarnas utvecklingsarbete och genom det stärka arbetet med validering. Anordnarna bör utveckla sitt arbete med utvärdering och efterfråga validandernas synpunkter genom hela processen. Dessutom behöver resultatuppföljning göras.

Det finns inget systematiskt kvalitetsarbete kopplat till arbetet med validering. Arbetet med validering och anordnarens kvalitetsarbete skulle stärkas om anordnaren systematiserade arbetet och utgick från den kvalitetsmodell som finns framtagna av anordnaren.

Arbetet kring processen finns inte nedskrivet i någon form av checklista eller rutiner utan bygger på ett över tid utarbetat samarbete mellan bedömare och utbildningsledare. Anordnarna behöver därför ta fram en checklista och rutiner.

Ett utvecklingsområde är att utveckla dokumentationen av validanden genom hela processen som innebär att det går att följa alla delar i processen

En av anordnarna använder sig föredömligt av processkartor som beskriver arbetsflödet inom valideringen. Processkartorna kompletteras med olika rutiner och dokument som detaljerat beskriver processerna vilket underlättar för samtliga inblandade som väl känner till allt som gäller i arbetet med validering.

Anordnarna samarbetar med varandra för att möjliggöra kompletteringar för validander. I de enkäter som skickats till validander som genomfört validering hos de tre anordnarna framgår att de blivit rekommenderade att komplettera hos en annan anordnare.

3.8 Anordnarnas syn på den tematiska kvalitetsgranskningsmetoden

Efter att alla besluten fattades har vi kontaktat anordnarna för att få deras synpunkter på de tematiska kvalitetsgranskningarna. Dessa synpunkter kommer ligga till grund för att utveckla både själva metoden och de kvalitetskriterier som vi använder.

Anordnarna tycker att syftet med granskningen varit tydligt och att informationen om hur den skulle gå till var bra. De upplever också att det var tydligt vilket material som skulle skickas in före granskningen. Anordnarna är också nöjda med bemötandet inför och under granskningen och beskriver också hur värdefullt det var att myndigheten uppmärksammade arbetet med validering genom att komma ut till anordnarna. I huvudsak anser anordnarna att de har haft möjlighet att bemöta de synpunkter som kommit fram vid granskningen men det har funnits vissa oklarheter gällande hur synpunkterna skulle bemötas när den preliminära rapporten skickades ut och därför önskades mer information kring detta.

Anordnarna både känner igen och håller med om de slutsatser myndigheten kommit fram till i kvalitetsgranskningen. De känner igen det som stod i rapporten från granskningsbesöket och upplever att det satte fingret på styrkor och svagheter. Att kvalitetsgranskningen har varit en katalysator för att komma igång och arbeta med aspekter av arbetet med validering som kräver fokus är något som anordnarna påtalar. Man har fått draghjälp i att hitta förbättringsområden. Mer konkret handlar det bland annat om att vara tydligare i kommunikationen gentemot validanderna, att dokumentera mer om varje validand och dessutom att säkerställa uppföljning och synpunktshantering i arbetet med validering.

Det som anordnarna lyfter fram som det som mest har bidragit till förbättring av kvaliteten i arbetet med valideringen är möjligheten på fokus på just arbetet med validering och den dialog som kommit tillstånd. Att börja tänka kring det systematiska kvalitetsarbetet är en annan sak som lyfts fram.

4. Slutsatser från tematisk kvalitetsgranskning och fortsatt arbete med validering

Eftersom den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk är densamma hos samtliga anordnare och ska bedrivas likvärdig över hela landet gäller detta också för den validering som genomförs. Särskilt fokus har varit på kvalitetsarbetet kopplat till genomförandet av validering och hur arbetet kan fortsätta kvalitetsutvecklas.

Utifrån de tre kvalitetsgranskningar av arbetet med validering som myndigheten genomfört 2019 har vi kommit fram till ett antal slutsatser som kan ligga till grund för fortsatt utveckling av arbetet med validering inom den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk. Granskningarna har gett oss en bättre förståelse för arbetet med validering samt arbetets styrkor och svagheter. I detta kapitel beskriver vi de huvudsakliga slutsatserna av granskningen och identifierade områden som anordnarna kan fortsätta arbeta med för att säkerställa en hög kvalitet i arbetet med validering. Förslagen ska ses som ett stöd i det fortsatta arbetet med validering och bygger på vad vi sett i granskningen som fungerar väl.

Sammanfattningsvis bekräftar granskningarna till stor del den bild som vi redan fått under tidigare uppföljningar som myndigheten genomfört löpande gällande arbetet med validering. Till exempel att valideringsarbetet är tidskrävande och resurskrävande. Det visar också på att en nyckel till en lyckad process är att informera innan och under valideringen för att validanden ska ha rätt förväntningar på valideringen. Det framkom under granskningarna att många potentiella validander inte har kunskap om vilken omfattande process valideringen är, och det är en tidskrävande process för anordnare att informera om detta.

Identifierade utvecklingsområden i det fortsatta arbetet med validering

Valideringens kvalitetsarbete

Vi har sett att utbildningarnas kvalitetsarbete till stor del är informellt och utgår från kontakten mellan de som är involverade i validering, men fungerar över lag bra, men är ofta inte systematisk och dokumenteras inte så väl. Det finns ett behov av att arbetet med validering lyfts in i utbildningarnas kvalitetsarbete för att kunna utveckla metoder, möjliggöra för validander att mer systematiskt lämna synpunkter och följa upp det arbete som genomförs.

Identifierade områden för att arbetet med validering ska ha ett väl fungerande kvalitetsarbete:

- Anordnarna bör eftersträva att inkludera arbetet med validering i sitt ordinarie systematiska kvalitetsarbete.
- Anordnarna bör möjliggöra och eftersträva att validander lämnar synpunkter under hela valideringen för att utveckla sitt arbete.

Anordnarnas arbete med komplettering

När valideringen resulterar i att validanden behöver kompletterande utbildning är det viktigt att sådan finns tillgänglig inom rimlig tid.

Identifierade områden för att validander ska kunna komplettera är:

- Vägledning till komplettering är centralt för att validanden ska kunna nå målet.
- Samverkan mellan utbildningsanordnarna för att möjliggöra kompletteringar och en kort tid mellan validering och komplettering är centralt.

Validitet och reliabilitet

En slutsats efter granskningarna är att arbetet med validering kännetecknas av att sätta individen i fokus. Det är en gedigen och omfattande process där anordnarna säkerställer att validanden uppfyller utbildningsmålen och i de fall man inte gör det vägleds validanden mot komplettering. Det finns väl utarbetade metoder där man använder sig av en variation av metoder i både kartläggning och bedömning. På så vis säkerställer anordnarna att man synliggör validandens kompetens i förhållande till utbildningsmålen.

De metoder som används är ändamålsenliga för att kunna genomföra valideringar och utgår från utbildningsmålen och individen. Anordnarna har god dokumentation och det går att spåra de valideringar som genomförts. Sammantaget bedömer vi utifrån de granskningar som genomförts att detta är en väl fungerande process som också genomförs på ett kvalitetssäkert sätt.

Identifierade områden för att arbetet med validering ska ha fortsatt validitet, reliabilitet:

- Fortsätta arbetet med att individen ska vara i fokus i valideringen.
- Utveckla och bibehålla en god dokumentation.
- Använda en variation av metoder vid kartläggning och bedömning.

**Bilaga 1: Anordnares arbete med validering som granskats
2019**

Utbildning	Anordnare	Studieort	Anordnartyp
Arbete med validering mot sammanhållen grundutbildning till kontakttolk	Folkuniversitetet i Göteborg	Göteborg	Studieförbund
Arbete med validering mot sammanhållen grundutbildning till kontakttolk	Härnösands folkhögskola	Härnösand	Folkhögskola
Arbete med validering mot sammanhållen grundutbildning till kontakttolk	Medborgarskolan Syd	Malmö	Studieförbund

Bilaga 2: Preliminära kvalitetskriterier tematisk kvalitetsgranskning validering kontakttolk mot den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk

Preliminärt kvalitetskriterium: Information och vägledning

Anordnaren ansvarar för att validanden får information som är nödvändig för genomförande av valideringen. Validanden förstår vad som förväntas av den under valideringsprocessen. Informationen innehåller vem som genomför valideringen, vad som ska ske, varför den genomförs, hur den ska genomföras, var den ska genomföras och när den ska genomföras.

Anordnaren ansvarar för att information om validering finns tillgänglig för potentiella validander. Anordnaren erbjuder vägledning under hela valideringsprocessen och synliggör syftet med validering. Vägledning är en integrerad del i hela valideringsprocessen och är viktig från början till slut för att validanden ska nå de mål som satts upp. Vägledningens utgångspunkt är alltid med validanden i centrum och syftar till att synliggöra validandens kompetenser och formulera en målsättning och syfte med valideringsprocessen.

Preliminärt kvalitetskriterium: Kompetenskartläggning

Det övergripande målet är att få en tydlig bild av validandens kompetenser som synliggörs genom användning av olika metoder. De metoder som används är ändamålsenliga och de underlag som ligger till grund för kartläggningen är tydliga för validanden. Metoder för kartläggning används utifrån validandens tidigare erfarenhet och förutsättningar. Anordnaren säkerställer att de som utför kartläggningen har kompetens för att genomföra det och att det finns tydliga kompetenskrav för att arbeta med kartläggning.

Preliminärt kvalitetskriterium: Kompetensbedömning

Kvaliteten på kompetensbedömningen baseras på reliabilitet, validitet, rättssäkerhet, opartiskhet och kompetens hos bedömaren. Bedömningen är central i valideringsprocessen och syftar till att visa individens kompetenser oavsett när, var och hur individen har fått dem. Bedömningen grundar sig på utbildningsmålen för sammanhållna grundutbildning till kontakttolk. Anordnaren säkerställer att bedömaren har kompetens för att utföra bedömningar. Anordnaren kan visa på kompetenskrav som ställs på bedömaren och att kraven följs.

Preliminärt kvalitetskriterium: Anordnarens kvalitetsarbete med validering

Uppföljning och utvärdering är viktiga delar av valideringsprocessen. Anordnaren följer upp valideringsprocessen i syfte att utveckla den och säkerställa kvalitén. Det ska finnas möjligheter för validanden att lämna synpunkter i syfte att förbättra valideringsprocessen. Anordnarens arbete med validering karaktäriseras av tydlig ansvarsfördelning både vad gäller genomförandet och det övergripande kvalitetsarbetet. Samordning och samverkan säkerställer att de som utför valideringen följer de framtagna metoderna och att metoderna utvecklas.

Valideringsprocessens utveckling som metod säkerställs genom ett kvalitetsarbete som leds av ansvarig hos anordnaren. Anordnaren har god kunskap om sitt uppdrag och utbildningsmålen som valideras mot, och är väl insatt i den sammanhållna grundutbildningen och dess förutsättningar. Det kvalitetsmodell som används är anpassad till valideringen och genomförs systematiskt. Kvalitetsmodellen bygger på återkommande planering, genomförande, utvärdering och översyn och leder till ständig förbättring.